

ΤΕΝ ΦΛΩΡΙΑΣ (Κέρκυρα, 1897- Κέρκυρα, 1969)

Ο Τεν Φλωριάς γεννήθηκε στο χωριό Καστελλάνοι Μέσης της Κέρκυρας, στις 2 Νοεμβρίου 1897. Γονείς του ήταν ο Ιωάννης Φλωριάς και η Ολυμπία Σοκόλη.

Η οικογένειά του

Ο πατέρας του, Ιθακήσιος στην καταγωγή, σπούδασε ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Παρίσι και εγκαταστάθηκε στην Κέρκυρα προκειμένου να εξασκήσει την ειδικότητά του. Η μητέρα του ήταν κόρη του διακεκριμένου γιατρού Σπύρου Σοκόλη και της Ελένης Θρόνου, η οποία καταγόταν από την Άρτα. Παντρεύτηκε τον Ιωάννη Φλωριά το 1895. Γέννησε τον Κωσταντίνο (αργότερα Τεν από το γαλλικό Κωσταν – τέν) το 1897 και την Ευανθία το 1900.

Η οικογένεια εγκαταστάθηκε από τα πρώτα χρόνια στο χωριό Καστελλάνοι, όπου τα δύο παιδιά παρακολούθησαν Δημοτικό και Σχολαρχείο. Για τις τάξεις του Γυμνασίου μεταφέρθηκαν στην πόλη, όπου τα φιλοξενούσε ο παππούς και η γιαγιά Σοκόλη. Από πολύ μικρή ηλικία τα δύο παιδιά διδάχθηκαν γαλλικά και ιταλικά, και πολύ γρήγορα έμαθαν να μελετούν βιβλία, όχι μόνο από την οικογενειακή, αλλά και από τη Δημοτική Βιβλιοθήκη. Μέσα σε αυτό το αστικό περιβάλλον ο Τεν γνώρισε σημαντικούς ανθρώπους, ορισμένοι από τους οποίους παρέμειναν φίλοι του και τον επηρέασαν για όλη του τη ζωή.

Κοντά σε μεγάλους ζωγράφους

Από πολύ νωρίς ο Τεν Φλωριάς εμφάνισε την καλλιτεχνική του κλίση και λίγο αργότερα, στην εφηβική του ηλικία, γράφτηκε μαζί με τον φίλο του Νίκο Ζερβό στην Καλλιτεχνική Σχολή. Εκεί πήρε τα πρώτα του μαθήματα από δύο

σημαντικούς Κερκυραίους ζωγράφους, τον Γεώργιο Σαμαρτζή και τον Στέφανο Τριβόλη, οι οποίοι διηύθυναν τότε τη σχολή.

Λίγα χρόνια αργότερα ο Τεν είχε την τύχη να γνωρίσει δύο μεγάλους Έλληνες ζωγράφους, οι οποίοι έμειναν για λίγα χρόνια στην Κέρκυρα και συναναστράφηκαν με τους καλλιτεχνικούς κύκλους του τόπου. Πρόκειται για τον Κωνσταντίνο Παρθένη και τον Δημήτρη Γαλάνη, οι οποίοι έφεραν στο νησί όχι μόνο τις γνώσεις τους γύρω από την τέχνη, αλλά και από τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, καθώς και οι δύο έζησαν για αρκετά χρόνια στη Γαλλία.

Ο Τεν, σε ηλικία περίπου 18 χρόνων, αρχίζει να παρακολουθεί μαθήματα ζωγραφικής κοντά στον Παρθένη, μαζί με τους φίλους του Νίκο Ζερβό, Αγλαΐα Παππά και Νάνε Κόλλα. Περίπου τρία χρόνια αργότερα ο Τεν γνωρίζει τον Δημήτρη Γαλάνη, με τον οποίο συνδέεται πνευματικά και επηρεάζεται όσο από κανέναν άλλο.

Εγκατάσταση στο Παρίσι

Το 1920 ο Τεν Φλωριάς, έχοντας ήδη γνωρίσει και απορρίψει την Αθήνα, φεύγει κρυφά για το Παρίσι, όπου έζησε για δεκαέξι ολόκληρα χρόνια. Εκεί εγκαταστάθηκε και έστησε το ατελιέ του στη Μονμάρτη, ζώντας ως μποέμ μέχρι το τέλος της ζωής του.

Στο Παρίσι εκείνης της εποχής είχε την τύχη να γνωρίσει και να διδαχθεί τα καλλιτεχνικά κινήματα και ρεύματα που εμφανίστηκαν στις αρχές του 20^{ού} αιώνα, όπως τον εξπρεσιονισμό, τον κυβισμό, το φωβισμό, αλλά και πολλούς από τους σημαντικότερους εκπροσώπους τους, όπως τον Πάμπλο Πικάσο, τον Ανρύ Ματίς, τον Πιερ Μποννάρ, τον Ζωρζ Μπρακ. Στην Ecole de Montmartre μελετά την προσωπογραφία και στο ατελιέ του το ανθρώπινο σώμα, φιλοτεχνώντας εκατοντάδες πορτρέτα και γυμνά. Δεν ζωγράφιζε ποτέ με σκοπό τις πωλήσεις ή το κέρδος, αντίθετα, οι τιμές των έργων του φρόντιζε να καλύπτουν τις καθημερινές του ανάγκες.

Επιστροφή στην Κέρκυρα

Το 1936 ο Τεν Φλωριάς αποφασίζει να επιστρέψει στη Ελλάδα και στο σπίτι του στην Κέρκυρα. Ο πατέρας του είχε ήδη πεθάνει από το Φεβρουάριο του 1923 και η αδελφή του Ευανθία είχε παντρευτεί τον Κωνσταντίνο Παγκράτη με τον οποίο είχε αποκτήσει δύο παιδιά, τον Σπύρο και τον Γιάννη. Οι συγγενείς και οι συγχωριανοί του τον υποδέχτηκαν με συγκίνηση, βλέποντας πια στο πρόσωπό του έναν καλλιτέχνη και λόγιο άνθρωπο. Αποφασισμένος να κάνει μια καινούρια αρχή στον τόπο του, έστησε ξανά το ατελιέ του στο χωριό, συνέχισε τις επισκέψεις του στη Δημοτική Πινακοθήκη της Κέρκυρας, άρχισε να αρθρογραφεί σε τοπικές και ξένες εφημερίδες.

Διάκριση σε Διεθνή έκθεση

Το 1937 επισκέπτεται ξανά τη Γαλλία για να πάρει μέρος μαζί με το Δημήτρη Γαλάνη στη Διεθνή Έκθεση που διοργάνωσε το Πανεπιστήμιο των Παρισίων. Τα έργα και των δύο, ζωγραφικής του Φλωριά, χαρακτηριστικής του Γαλάνη, κέρδισαν το Α΄ βραβείο και χρυσό μετάλλιο.

Ο πόλεμος

Το 1940 κηρύσσεται ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος. Ο Τεν Φλωριάς, έχοντας συνεχίσει τον μποέμικο τρόπο ζωής και μετά την επιστροφή του στην Κέρκυρα, βρίσκεται, μετά την κατάληψη του νησιού από τους Ιταλούς το 1941, στα όρια της πείνας. Η ιταλική προπαγάνδα εντοπίζει το Φλωριά ως πνευματικό άνθρωπο σε δύσκολη οικονομική κατάσταση και τον εκβιάζει προκειμένου να αρθρογραφήσει στην κατοχική *Εφημερίδα των Ιονίων*. Παρά τους δισταγμούς του και την αρνητική απάντησή του σε αυτήν την πρόταση, αναγκάστηκε να συνεργαστεί και ανέλαβε τη στήλη των πολιτιστικών. Συνέταξε συνολικά 92 άρθρα.

Την ίδια περίοδο ο Τεν Φλωριάς υπήρξε διευθυντής της Καλλιτεχνικής Σχολής της Κέρκυρας. Δίδαξε ζωγραφική, γλυπτική, ιστορία τέχνης και θεωρητική ανατομία και πολλοί από τους μαθητές του εξελίχθηκαν σε σημαντικούς καλλιτέχνες του τόπου. Μετά τον βομβαρδισμό της πόλης από τους Ιταλούς ο Φλωριάς εγκαταστάθηκε μόνιμα στο χωριό του, τους Καστελλάνους.

Το 1944, μετά την απελευθέρωση, ο Τεν Φλωριάς κατηγορήθηκε ως συνεργάτης των Ιταλών, μια κατηγορία που τον στιγμάτισε, αλλά από την οποία απαλλάχθηκε όταν Ειδικό Δικαστήριο που συνήλθε το 1946 τον αθώωσε. Η κερκυραϊκή κοινωνία ποτέ δεν κατέκρινε το Φλωριά, ενώ πολλοί ήταν εκείνοι που συνέχισαν να στέλνουν τα παιδιά τους στο σπίτι του για μαθήματα ζωγραφικής. Εκδότες και συντάκτες διαφόρων εφημερίδων ζήτησαν και φιλοξένησαν άρθρα του, πολλά από τα οποία μεταφράστηκαν και δημοσιεύθηκαν σε ευρωπαϊκά και αμερικανικά φύλλα.

Η ζωή μετά τον πόλεμο

Το 1951 έστησε ένα καινούριο ατελιέ στη Δασιά, εντυπωσιασμένος από την πανοραμική θέα της θάλασσας από τις γύρω περιοχές του Ύψου, της Κορακιάνας, του Σπαρτύλα. Τα τοπία, τα πορτρέτα και τα γυμνά που φιλοτέχνησε εκείνη την εποχή αποτέλεσαν πόλο έλξης για τους τουρίστες της περιοχής, συνέχισε όμως να πουλάει με σκοπό μόνο να καλύπτει τις καθημερινές του ανάγκες.

Το 1953 προσκλήθηκε επισήμως από το Βελιγράδι να συμμετάσχει σε έκθεση αφιερωμένη στη φιλία Ελλάδας- Σερβίας και έργα του δέχθηκε η Εθνική Πινακοθήκη του Βελιγραδίου.

Το 1958 τού ανατέθηκε η δημιουργία έργων για την διακόσμηση της Αίθουσας Τελετών της Σχολής Πολέμου Θεσσαλονίκης. Στα έτη 1923 - 1960 συμμετείχε σε πολλές ομαδικές εκθέσεις και σε Salon του Παρισιού, ενώ εκθέσεις του οργανώθηκαν και στην Αθήνα και την Κέρκυρα.

Θάνατος

Ο Τεν Φλωριάς πέθανε τον Μάρτιο του 1969 σε ηλικία 72 ετών.

Εκθέσεις

1924: Salon des Independents (Αίθουσα Ανεξαρτήτων), Παρίσι (Τεν Φλωριάς, Μ. Βισώρης, Δ. Γαλάνης, Ν. Χατζηκυριάκος – Γκίκας)

1929: Ομαδική, Παρίσι (Γ. Γουναρόπουλος, Τεν Φλωριάς)

1920- 1936: Salon d' automne, Παρίσι

1937: Exposition Universelle de Paris (Διεθνής Πανεπιστημιακή Έκθεση Παρισίων), Παρίσι (Τεν Φλωριάς, Δ. Γαλάνης, Κ. Παρθένης, Γούναρης, Βικάτος, Λ. Κογεβίνας, Α. Παπά, Ράλλης, Θεοδόπουλος)

1942: Ατομική έκθεση σχεδίων, Κέρκυρα, Καφέ- Μπαρ Τρυφού

1949: Ομαδική, Κέρκυρα (Τεν Φλωριάς, Στ. Βούλγαρις, ιερέας Χριστ. Αρώνης, Νάνσυ Καποδίστρια, Αγγ. Πανά, Ελ. Γκαντ – Βούλγαρη, Μαρ. Πιέρρης, Αγγ. Κόντης, Ν. Ζερβός)

1952: Salon d' automne, Παρίσι

1954: Ατομική, Αναγνωστική Εταιρεία Κέρκυρας

1955: Ατομική, Corfu Palace Hotel, Κέρκυρα

1944- 1955: Διαρκής Έκθεση (περιστασιακή), Κέρκυρα

1951- 1965: Διαρκής Έκθεση Θερινής περιόδου, Δασιά, Κέρκυρα

1977: Αναδρομική Έκθεση, Αίθουσα Τέχνης (Καποδιστρίου), Κέρκυρα